

Faglig skrivning, skriveprocesser og overgangsproblemer

KVUC 27.11. 2014

Ellen Krogh

Syddansk Universitet

Program

Oplæg: Hvad siger forskningen – en status

- Internationale effektstudier
- Applebee og Langer, et amerikansk storskalaprojekt
- Projekt Faglighed og skriftlighed, observationer og fund
- Overgangsproblemer fra folkeskolen til gymnasiale uddannelser
Relevans for KVUC?

Pause

Procesorientering og brugsorienteret skrivning

Kort oplæg - undersøgelse og diskussion i grupper

Samarbejde om skrivning

Kort oplæg - undersøgelse og diskussion i grupper.

Internationale effektstudier

- Steve Graham & Dolores Perin (2007). *Writing Next. Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents in Middle and High School*
<http://all4ed.org/wp-content/uploads/2006/10/WritingNext.pdf>
- John Hattie & Helen Timperley (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research* 2007 77 : 81.
<http://education.qld.gov.au/staff/development/performance/resources/readings/power-feedback.pdf>
- Paul Black & Dylan Wiliam (1998). Inside the Black Box. Raising Standards Through Classroom Assessment.
<http://weaeducation.typepad.co.uk/files/blackbox-1.pdf>
- Arthur Applebee & Judith Langer (2013). *Writing Instruction That Works. Proven Methods for Middle and High School*. Teachers College Press.

Graham & Perin Writing Next

Metastudie: Signifikant positiv effekt på elevers præstationer, mest effekt først:

1. Writing Strategies (for planning, revising, editing)
2. Summarization (teaching how to summarize texts)
3. Collaborative Writing
4. Specific Product Goals
5. Word Processing
6. Sentence Combining (constructing more complex sentences)
7. Prewriting (generating and organizing ideas)
8. Inquiry Activities (analyzing data to develop ideas and content for a task)
9. Process Writing Approach
10. Study of Models
11. Writing for Content Learning

Hattie & Timperley 2007

- The major feedback questions:
  - Where am I going? (Feed Up) - intention/goals/success criteria
  - How am I going? (Feed Back) – self assessment
  - Where to next? (Feed Forward) – progression, new goals
- Effective feedback:
- Feedback which is clearly directed to the various levels of task, processes, or regulation, and not directed to the level of "self". These conditions highlight the importance of classroom climates that foster peer and self assessment, and allow for learning from mistakes. We need classes that develop the courage to err.

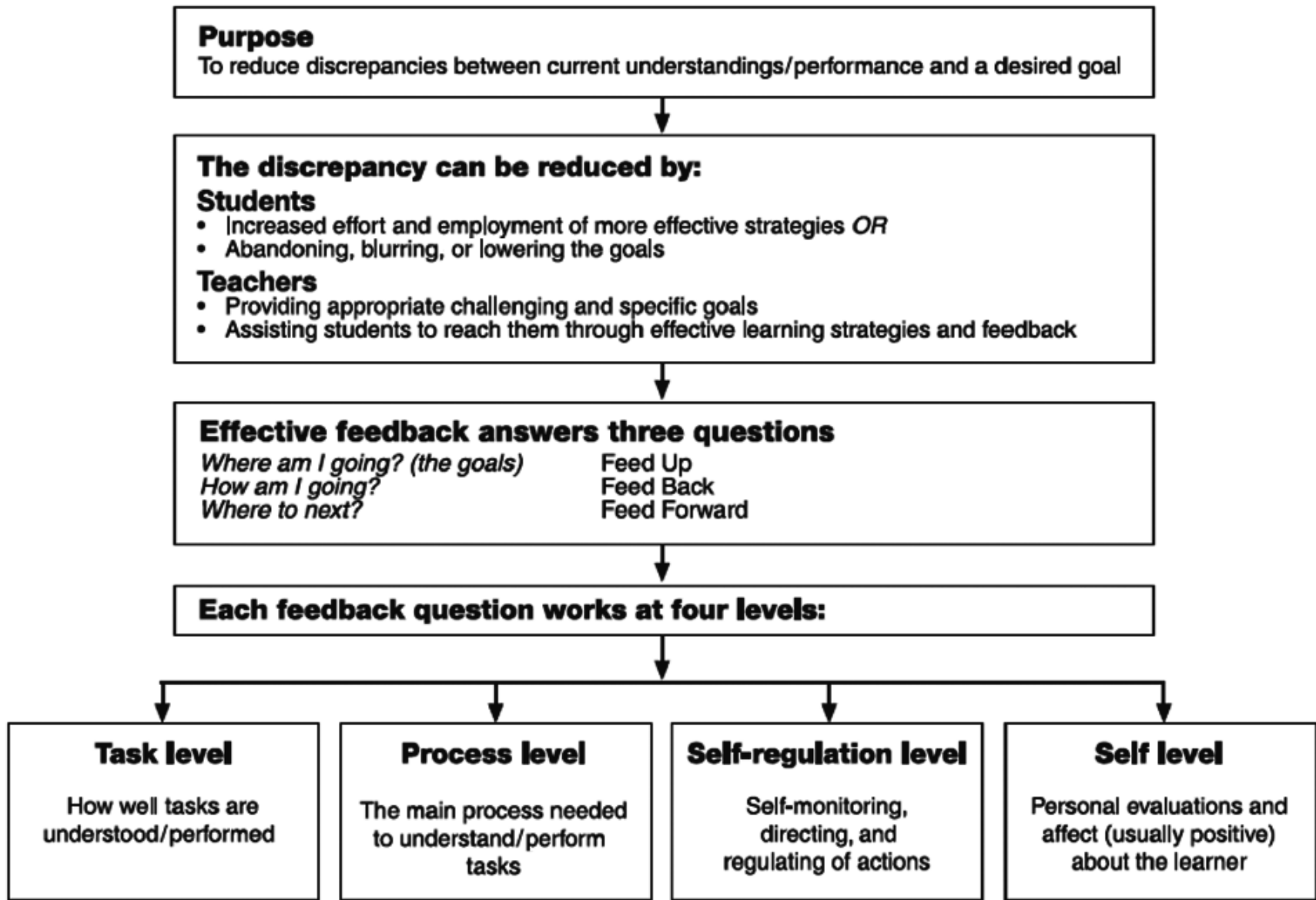

FIGURE 1. *A model of feedback to enhance learning.*

Black & William 1998

Research indicates that improving learning through assessment depends on five deceptively simple factors:

- ❑ The provision of effective feedback to students.
- ❑ The active involvement of students in their own learning.
- ❑ Adjusting teaching to take into account results of assessment.
- ❑ A recognition of the profound influence assessment has on the motivation and self esteem of students.
- ❑ The need for students to be able to self assess themselves and understand how to improve.

Applebee & Langer

National Study of Writing Instruction: Femårig storskalaundersøgelse, byggende på såvel kvalitative som kvantitative metoder.

- Skrivendidaktikken er adopteret i USA, men eleverne skriver ikke bedre. Let at assimilere nye teknikker, men ikke at forandre den grundlæggende epistemologi bag undervisning og læring (5)
- Effekten af high stakes tests og eksaminer i det hele taget.
- Eleverne skriver meget lidt ‘extended writing’ og skrivning der kræver ‘composing’. Det gælder særligt i ‘content area subjects’.
- Tendensen til ‘formulaic writing’ frem for undersøgende skrivning, også selv om den er styret af ‘rubrics’ og omhyggelig stilladsering.
- ”Writing as a way to study, learn, and go beyond – as a way to construct knowledge or generate new networks of understandings is rare. ”(27)

Grundlæggende epistemologi

- Skrive for at undersøge og blive klogere vs skrive for at dokumentere at man har lært
- Have is i maven i forhold til forsøg, udkast, processer: fokusere på potentialer.
- Kommentere afbalanceret, ikke bare begrunde hvorfor opgaven ikke får 7, men 4 - men også begrunde at den får 4 og ikke 2.
- Huske forskellen mellem diagnosticering af tekster og respons på tekster. Der er overvældende forskningsdokumentation for at påpegning af fejl ikke fører til læring.
- Elever skal trænes i at bruge tilbagemelding på tekster.

Faglighed og skriftlighed

- Et studie af skrivning i de gymnasiale uddannelser, finansieret af Det Frie Forskningsråd 2010-2015. www.sdu.dk/fos.
- Etnografiske længdestudier fra et elevperspektiv.
- Bogudgivelser
  - *Skrivekulturer i folkeskolens niende klasse* 2014
Skrivekulturer i folkeskolen
  - *Elevskrivere i gymnasiefag*, udkommer primo 2015
Gymnasieskrivere og deres faglige tekster
  - *Skriverudviklinger i gymnasieskolen* (arbejdstitel) 2015
Længdestudier af skriverudvikling

FAGLIGHED OG SKRIFTLIGHED

- FUND OG PERSPEKTIVER

TILMELDING TIL KONFERENCEN SAMT WORKSHOPS

- deadline 7. januar 2015

Konferencen afholdes den 21. januar 2015
kl. 9.30-16.00 på Syddansk Universitet i Odense
og arrangeres af forskergruppen Faglighed og
skriftlighed, ledet af professor Ellen Krogh.

Konferencen retter sig mod gymnasielærere, lærere
fra udkolingen i folkeskolen og alle andre med
interesse for skrivning og skriftlighed i gymnasieskolen
og i overgangen fra folkeskolen til gymnasieskolen.

Pris: 450 kr.

www.sdu.dk/fos2015

 SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Observationer og fund/FoS

- Elevers identifikation med skrivningen/opgaven er helt central for læring. Formål, mening, ‘agency’.
- De faglige skrivekulturer i folkeskolen er meget forskellige fra de gymnasiale. Overgangsproblemer for nogle elever.
- Meget lidt procestilrettelagt skrivning, bortset fra genafleveringer i sprogfag med fokus på sproglige fejl. Klassiske former for opgaveretning, nu via læringsplatform (Lectio-syndromet).
- Omfattende brugsorienteret skrivning – noter, udkast, talepapirer, power points. Men i begrænset grad didaktisk synlig.

Observationer og fund/FoS

- Kreativ, eksperimenterende skrivning stort set kun i andet fremmedsprog. Men denne form for skrivning aktualiserer opmærksomhed på sprog og andre meningsdannende ressourcer, erfaringer med ‘agency’ og stemme, samt rum for identitetsudkast. Forbindelsen til innovativ tænkning.
- I ‘indholdsfagene’ skriver elever i vidt omfang sammen. Digitale teknologier faciliterer samskrivning, også i andre fag. Hvem skriver, og hvordan tages der ejerskab? Hvordan skriver man produktivt og effektivt sammen? Bør kollaborativ skrivning være et didaktisk indsatsområde?

Overgangsproblemstillinger

- Folkeskolens skrivekulturer ganske forskellige fra gymnasiet. Faglig læsning frem for skrivning. Eks dansk, matematik
- Dramatiske overgangserfaringer, især i dansk
- Hvordan kan elevens folkeskoleerfaring og –færdigheder transformeres til styrker i gymnasiet?
  - Folkeskolen: udvikle metarefleksion over hvad de har lært
  - Det gymnasiale niveau: aktivere og bygge på den kundskab elever bringer med sig fra folkeskolen.
- Er problemstillingen relevant for KVUC?

Procesorientering af opgaveskrivning

- Forberedelse af opgaver: dekonstruktion af modeller/eksempler, diskussion af kvalitetskriterier (metasprog)
- Skriveprocessen: del og stjæl om ideer, stilladseringer (skabeloner, ledesætninger), gensidig respons, observation af andres respons.
- Respons – fokuseret (elever angiver responsbehov) og genaflevering.
- Fokuseret retning (hvad træner denne opgave).
Forbedringsforslag og udviklingsmuligheder der følges op.
- Respons på afsluttet produkt (skriverens intention og projekt; i hvilken grad det er lykkedes at realisere forbedringsforslag).

Kommunikative kæder – udvidet proces

- Brugsorienteret skrivning: medierende værktøjer for læring.
Forslag: synliggøre erfaringer, diskutere kvalitet i noter, talepapirer, power point præsentationer.
Respons, kalibrering.
- At planlægge længere formative og kundskabsopbyggende rum som en slags ‘kommunikative kæder’ hvor der løbende produceres ”tekster” der får forskellige typer af respons – og hvor den brugsorienterede skrivning indgår.

Diskussion i grupper

Forslag:

- Undersøg i gruppen hvilke erfaringer I hver især har med procesorienterede tilrettelæggelsesformer i jeres fag? – Tag en runde.
- Diskuter hvilke af de forskellige forslag til proces og formative arbejdsformer der kan være relevante at udvikle (for så vidt I ikke allerede arbejder på den måde)
- Overvej hvordan et evt. udviklingsprojekt kunne tilrettelægges

Samarbejde om skrivning

- Elever skriver sammen, dels i kendte formater (forsøgsrapporter), dels i stigende grad også i andre fag (jf. også Berlingske Tidende 7.11.14)
- Graham & Perin (p. 16):
  - Collaborative writing involves developing instructional arrangements whereby adolescents work together to plan, draft, revise, and edit their compositions. It shows strong impact on improving the quality of student writing.
- Potentialer i samarbejde: elever tvinges til at blive strategiske skrivere, dvs. eksplicitere viden om tekstproduktion, genre og det faglige ræsonnement.
- Perspektiv for et systematisk didaktisk arbejde med at kvalificere samarbejde om skrivning: i arbejdslivet foregår det meste skrivning i en eller anden form for samarbejde og med anonyme forfattere.

Basale samarbejdsstrategier

- Fælles. Flere mennesker arbejder samtidig på hele dokumentet -kollektivt samforfatterskab.
- Parallelt. Flere mennesker arbejder uafhængigt på individuelle dele af et dokument – horisontal fordeling.
- Centraliseret. En person tager ansvar for at skrive dokumentet; andre kan stille forslag eller give kritik, men altid rettet til den primære forfatter.
- Skift. En person arbejder på dokumentet og sender det så videre til et andet team-medlem til revision og tilføjelser osv. – serielt samarbejde.
- Vigtigheden af midlertidige planlægningsdokumenter/mødelog

Schindler & Wolfe (2014). Beyond single authors: Organizational text production as collaborative writing. Jakobs & Perrin (eds.) *Handbook of Writing and Text Production*. De Gruyter.

- ”Når kursisterne skal skrive sammen, sker der ofte det, at de fordeler opgaver mellem sig. Derefter arbejder de individuelt, og til sidst fletter de deres produkter sammen i én fil. Ofte uden at have kommenteret kammeraternes produkter, uden at have givet respons til disse og uden at have arbejdet med at få det samlede produkt til at fremstå som netop et samlet og sammenhængende produkt. Ofte – må vi nok indrømme – er det også sådan, at lærerne primært kommenterer sådanne skriftlige produkter lokalt, altså afsnit for afsnit, og ikke globalt.” (Peter Hobel)

Diskussion i grupper

- Undersøgelse: hvilke former for samarbejdsskrivning foregår i jeres fag, og hvordan instruerer I i samarbejdsskrivning?
- Hvordan griber eleverne indbyrdes skrivesamarbejde an?
- Diskuter en mulig didaktisk indsats:
Hvordan kunne I tænke jer at arbejde med at udvikle holdbare didaktiske strategier i fagene for at gøre samarbejdsskrivning til en kvalificerende arbejdsform.